

Parlamento rinkimai

Ivyko, ko jau seniai neišvengiamai buvo laukiama — paleistas Anglijos parlamentas ir paskelbti nauji rinkimai. Tad šiuo metu kraštas nebenturi įstatymų leidžiamosios institucijos, kuri taip reikalinga dabartinės krizės metu.

Kaip po kiekvienos gamtos nelaimės atsiranda ligos, o kartais ir badas, taip po ekonominių krizių neišvengiamai seka dirbančiųjų nepasitenkinimas, kartais išsiveržias demonstracijos ir streikais. Dabartinės ekonominės krizės pasėkos palietė ne tik šį kraštą — visoje Europoje ir net JAV neramu. Net ir Europos finansinės tvirtovės, V. Vokietijos, pagrindai pradėjo braškėti. Bet Anglija suklupo pirmoji.

Buvęs ilgametis darbių atstovas parlamente Woodrow Wyatt paskelbė spaudoje savo prisiminimus, kuriuose sakoma, kad britų parlamentas yra savotiškas politinis farsas, kuriame rinktieji atstovai neturi progos pareikšti savo valios demokratišką būdą. (Tuo jos išvedžiojimus gana plačiai atpasakojo savo skaitytojams ir „Valstiečių laikraštis“ Lietuvoje). Deja, iki šiol dar nėra surasta tobulesnio būdo ir forumo žmonių valiai pareikšti.

Taigi vasario 28 d. įvyks nauji parlamento rinkimai, kuriuose dalyvaus jau ir ne vienas lietuvis. Iš JAV lietuvių spaudos patiriame, kad tenyščiai lietuviai jau yra gerokai įsijungę į Amerikos politines partijas, ir prezidento rinkimo metais laikraščiai veda net savotišką kovą už vieną ar kitą kandidatą. Yra sukurti specialūs klubai vienos ar kitos partijos kandidatams remti.

Tokios prabangos negalėtų sau leisti Anglijos ir, tur būt, visos Europos lietuvių. Mūsų vienintelis savitraštis iš karto nustotų buvęs visų laikraščių, jei pradėtų propagandą už vieną ar kitą šio krašto politinę partiją. Laikraštis atitoltų nuo savo pagrindinio uždavinio — apjungti visus lietuvius, neatsižvelgiant į politinius ar religinius įsitikinimus (net jei tie politiniai įsitikinimai ir nelietuviški).

Rodosi, senasis Bismarckas yra pasakęs, kad prieš rinkimus, per karą ir po medžioklės meluoti nėra draudžiama. Tas posakis tebegalioja ir šiandien. Todėl per šį rekordinį trumpą priešrinkiminį laikotarpį D. Britanijos piliečiai neišvengiamai girdės daug ne tik rimtos, atsakingos propagandos, bet bent šiek tiek ir melo bei „persūdymų“. Tuo labiau, kad politinė teisybė iš viso yra subjektyvus dalykas, nes ir tą patį įvykį ar faktą galima žvelgti iš įvairių partijų skirtingo matymo taško. Tad balsuotojai patys turės atskirti pelus nuo grūdų ir atiduoti savo balsus už tuos, kuriuos jie laiko tinkamiausiais.

Tenka patirti, kad balsavimo teisę turintieji lietuviai šį kartą labiau svarstytų politinius klausimus ir ieško atsakymų, negu tai darydavo seniau. Visi supranta, kad šioji sala jau iki pažastų įklmpusi ekonominiuose sunkumuose ir, nežinūnt kuri partija laimėtų rinkimus, išsirepekojimas iš tų sunkumų nebus nei greitas, nei lengvas.

Lucanus

ITALŲ SPAUDOJE

Milano dienraštis „Corriere della Sera“ (1974. II. 3) praneša, kad šiomis dienomis Maskvoje buvo gauta žinia apie lietuvių slapta leidžiamą žurnalą, kuris informuoja apie tautinį ir religinį nepasitenkinimą Lietuvoje. Esą buvę rasta „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ du numeriai, kuriuose pateikiama religinių represijų ir žmogaus teisių pažeidimų skaitinčių pavyzdžių.

1940 metais Rusijos aneksuotoje Lietuvoje, — kaip rašo italų dienraščio Maskvos korespondentas, — jau buvę ir kitų tautinių pasireiškimų, paskiausias iš jų įvykęs 1972 m. gegužės mėn., kada tūkstantčiai žmonių demonstravo prieš sovietų santvarką. Lietuvoje yra 3½ milijono katalikų.

Rastieji du numeriai yra atspausdinti lietuvių kalba, bet trijuose puslapiuose yra duota santrauka rusų kalba. Juose aprašomos vėliausios demonstracijos, įvykusios praėjusiais metais Kaune, Romo Kalantos (dėl kurio susideginimo 1972 m. buvo kilusios riaušės) mirties pirmųjų metinių proga. Taip pat pranešama, kad daugiau kaip 31.000 asmenų yra pasirašę protesto petijciją.

ALEKSUI NAVACKUI mirus,
jo žmonai, sūnams ir dukterims
gilia užuojautą reiškia

Manchesterio Liet. Soc. Klubo
Valdyba

Sveikiname kaimynus estus jų tautinės šventės proga —

LAIŠKAS IŠ NOTTINGHAMO

Vakarų Europa, tur būt, lengvai atsiduso po dr. Kissingerio laimėjimų prie Sueso. Jos politikai nuėjo ramiai atsikvėpti, nes karo ugnis, suliepsnojusi prie Europos slenkščio, kažkaip prigeso... bet, sėdint skeveldroje (kaip rašiau savo praėjusiam laiške), vis dėlto darosi kažkaip neramu — kur pažvelgsi ar pasisuksi, visur matosi plyšiai.

Dr. Kissingerio laimėjimas yra didelis, bet tik dalinis. Visi juk pastebėjome, kad žydų-arabų konferencijoje Ženevoje prie Sirijos atstovams skirtos stalo niekas nesėdėjo. Dr. Kissingeris aplankė visų kare dalyvavusių arabų kraštų sostines, bet Damasko nebuvo. Užtat Sovietų atstovams kurį laiką buvo pasirinkęs Damaską savo nuolatine buveine. Kai atėjo Sirijos eilė tarti savo žodį, jos užsienio reikalų ministras, užuot pasikalbėjęs su ten pat buvusiu dr. Kissingeriu, išvyko į Maskvą ir dar nesugrįžo.

Sirijos laikysena kol kas neiški ir nežinoma. Tačiau jau dabar galima spėti, kad ji priešinsis susitaikymui su žydais. Sirija yra militarinė ir politinė Kremliaus bazė arabų pasaulyje, todėl ir savo elgseną ji turės derinti prie Maskvos tikslų. O Maskvos tikslas tebėra tas pats — nutęsti žydų-arabų konflikto išsprendimą kiek galima ilgiau. Vašingtonas gi pageidauja priešingai. Šia proga vėta prisiminti, kad spalio mėnesio karas pasibaigė ne Vašingtonui, o Maskvai pageidaujant — visi rusiški tankai buvo sunaikinti, visos raketos buvo iššaudytos, o žydų armija jau buvo pakeliui į Kairą ir Damaską.

Kalbama, kad prezidentas Nixonas atvyks į Kairą dr. Kissingerio laimėjimų apvainikuoti. Netektų nustepti, jei tuo pačiu metu L. Brežnevą pasitrašytų Damaske. Tokių kelionių sankryžoj žydų-arabų konflikto virstu tikru JAV ir Sovietų Sąjungos nesutarimu.

Kur gi dingto toji romantiška santara, kuri buvo taip išdidžiai paskelbta ir užantspauduota 1972 m. Nixonui viešint Kremliu bokštuose? Pagal aną santarą ne tik žemiškosios, bet ir dangiškosios problemos turėjo būti sprendžiamos abiem pusėm susitarant ir pasiimuojant. V. Europa, ypač Prancūzija, buvo pradėjusi būkštauti, kad kai kas bus daroma už jų nugaros ar net jų sąskaiton.

Laimei ar nelaimai tas Vašingtono-Maskvos romansas buvo toks trumpas, kad žūrovi net jo medaus mėnesio nepastebėjo. Iš tikrųjų jis ir buvo tik dr. Kissingerio ir prezidento Nixono tuščios vaizduotės bei troškimų padaras.

Tuo tarpu Kremliuje nebuvo nei romanų, nei įsivaizduotų troškimų. Ten buvo tik brutali realybė, kurioje žodis „taika“ reiškia priemonę karui, o „darnus bendradarbiavimas“ — priemonę maištui. Štai po Vietnamo taikos pasirašymo jau buvo 75.000 sužeistų ir užmuštų, o Kambodijoje komunistų armija jau sostinės priemiesčiuose. Bet, palikę tolimąjį Vietnamą ir Kambodiją, grįžkime prie mūsų skeveldros, prie jos plyšių.

Paskutiniame laiške rašiau, kad išdidusis de Gaule sugebėjo iš Europos valstybių Bendruomenės padaryti savotišką finansinį-ekonominį koncerną. Bet praėjo vos kelios savaitės, ir iš to „koncerno“ liko tik kažkoks apšepęs pastatas su perkrypusia iškaba — „Europos Rūmai dėl vamzdžių ir laidų sutrikimo laikinai neveikia“.

Vakarų Vokietija užsūstino, kad Prancūzija ir D. Britanija, palikusios ją prie užteršto Reino, pačios vienos iškeliavo į arabų dykumas ieškoti žibalo. Už tai atsilygindama, Vokietija atsisakė didinti fondą, iš kurio D. Britanija, o taip pat ir Italija tikėjosi laimėti paramos savo atsilikusioms sritims pakelti.

Prancūzija savo ruožtu atmetė D. Britanijos pasiūlytą Europos žemės ūkio planą. Pagal tą planą, ji netektų daugelio įsienėjusių lengvatų, nuo kurių ji kiti sąskaiton neproporcingai turėjo. Be to, ji dar tyliai atpalaidavo savąją valiutą nuo aukso vertės standarto. Tuo būdu Prancūzija užkirtė kelią bendram Vakarų Europos valiutos planui, kuris buvo kruopščiai ruošiamas ir turėjo pradėti veikti 1967 m.

Visa tai ir dar daugiau (viskam surašyti reiktų ne laiško, bet knygos) įvyko kelių paskutiniųjų savaitių laikotarpyje. Lietuviškaiariant, daug žadėjusi Vakarų Europos Bendruomenė pasidarė palaida, nešvari bala. Reikia tą balą išvalyti, nes jos vandens gerti jau nebegalima. Bet nesimato, kas šiuo metu to darbo imtųsi.

D. Britanija užsiėmusi savais negalavi-

mais. Komunistų slapta vadovaujami streikai ją nuvargino ir padarė nebetinkančia vadovauti kitiems kraštams.

Prancūzija vis dar užimta de Gaule paliktomis siauro nacionalizmo ir didybės problemomis. Jai tik tas europietiška, kas prancūziška.

V. Vokietija predaug įklmpo Rytų politikoje. Ji investuoja milžiniškas sumas Sovietų Sąjungoje, naiviai tikėdamasi nusipirkti jos palankumą. Vokietijos kancleris norėtų, kad Kremlius leistų ir net paskatintų Rytų Vokietiją suartėti iki tokio laipsnio, kad abiejų šalių veikla būtų bent panaši į politinę federaciją.

Tuo tarpu vyksta atvirkščiai: V. Vokietijos milijonai S. Sąjungoje priimami be padėkos. Kuo daugiau tų milijonų sūnėlia, tuo labiau V. Vokietija įsivelia į Kremliu pinkles, o Rytų Vokietija vis labiau išsiaiš. V. Berlynas, kurio burmistras W. Brandtas išbuvo daugelį metų ir dėl kurio jis labai sielojasi, pamažu virsta besielio pabėgėlių miestu. Gal greit nebebus dėl ko sielotis — V. Berlynas savaime psiliks ten, kur jis yra — rytuose.

Pagal Sacharovą ir Solženitsyną, kiekvienas Vakarų investuotas milijonas padeda nužmoginti du šimtus milijonų sovietinių piliečių.

Pagal V. Vokietijai pradeda nusibosti, anot jos finansų ministerio Šmidto, visą laiką būti Europos Bendruomenės finansinė globėja. Ji norėtų būti aktyvi tos Bendruomenės dalyvė ir kūrėja.

Ivykiai taip klostosi, kad tokios galimybės lyg ir pradeda atsirasti. D. Britanijai ir Prancūzijai paskendus savuose reikaluose, mažieji Bendruomenės nariai (Danija, Olandija, Belgija, Liuksemburgas, Airija) pradeda ieškoti stipresnės atramos. O toji atrama kaip tik ir yra V. Vokietija. Štai kiek plyšių mūsų skeveldroje. Tūlas stebisi, kaip ji iš viso dar plūduriuoja. Žurnalistas W. Thomson viename savo straipsnyje daro tokią išvadą: jei per 1974 metus Vakarų Europa nesuras kelio į politinį apsigūgimą, tai 1975 bus Sovietų Europos metai. Nenorėčiau būti tokiu dideliu pesimistu, bet vis dėlto V. Europos reikalai šiuo metu yra blogi, labai blogi.

Iki pasimatymo

Stasys Kuzminkas

Katė perbėgo kelią

Šiuo metu jau atvirai kalbama, kad ne tik Europa, bet ir D. Britanija vis labiau tolsta nuo JAV. Politinis ir ekonominis plyšys didėja ir nerodo žymių užsilyginti.

Tuo po karo būdavo kalbama, kad Europa nesupranta Amerikos ir jos gerų norų, o dabar sakoma, kad Amerika nesupranta Europos. Ypačiai tas „nesupratimas“ padidėjo, kai dr. Kissingerio pastangų dėka Vašingtonas labai suartėjo su Maskva. O kai Kissingeris labai entuziastiškai ėmė kalbėti apie „Europos metus“ ir pasiūstė suvienyti Europą, tai kandūs žurnalistai toje pačioje Amerikoje pradėjo prisiminti, kad lygiai tokias pat suvienytos Europos idėjas prieš 40 metų skelbęs kitas Vokietijoje iškėlęs „vienytojas“ — Adolfas Hitleris. Esą Bonnos vyriausybės narių tarpe kartais pasigirstas pasitenkinimas, kad Kissingerio tėvas 1938 m. labai gerai padaręs, išveždamas būsimąjį JAV valstybės sekretorių iš Vokietijos.

Kalbant vien tik apie D. Britaniją, vėta paminti, kad jos santykiuose su JAV dideli vaidmenį vaidina asmeniškai vadų santykiai. Edwardas Heath'as ir Nixonas yra labai skirtingi charakteriai. Jie niekada nevadina vienas kito vardais, kaip darydavo Kennedy ir Macmillan. Churchillio taip labai puoselėta angly-amerikiečių nesuardoma draugystė pradėjo išblėsti. Tuo tarpu nei D. Britanijos ministeris pirmininkas, nei JAV prezidentas savo asmeniškais inaisais nesugeba tos draugiskumo ugnelės pakurstyti.

Dar blogesni santykiai tarp sir Alec Douglas ir dr. Kissingerio. Juoda katė jau seniai yra perbėgusi juodviejų kelią. Juoda vienas kitą bando net ignoruoti. Sir Alec nuduoda, kad jis nesupranta dr. Kissingerio germaniško akcento, o pastarasis nevengia pasišaipyti iš D. Britanijos užsienio reikalų ministerio labai bajoriškos kilmės.

Jeigu nauji politiniai vėjai neišpūs D. Britanijos iš Europos Bendruomenės, tai jos santykiai su giminingąja Amerika ir ateityje vargu labai pasitaisys.

Bltn.

Elagu Eesti!

ESTIJOS HIMNAS

Mano tėvyne, tu, mano laime ir džiaugsme! Taip miela tu man visados. Nerandu niekur, kur tik beieškau. Plačiam pasauly visam.

Kad būtų man kas nors taip miela, Kaip tu, mano brangioji tėvyne!

Tu priglaudei mane Ir ten išauginau.

Dėkosiu tau visada, Lig mirties tau būsiu ištikimas. Brangiausia man tebesi, Mieloji mano tėvyne!

Tesaugo Dievas tave, Tu, mano brangioji tėvyne.

Ir laimina visur Tavuosius takelius, Brangioji mano tėvyne!

RINKIMŲ KASTAI

Vidutiniškai skaičiuojama, kad rinkimų vajuje kiekvienas kandidatas į parlamentą politinėms partijoms kaštuoja po 1.000 svarų. Konservatoriai ir darbiečiai turi po 622 kandidatus iš 635 rinkiminių apylinkių. Liberalai — 430 kandidatų, komunistai — 43.

Daugiausia pinigų išleidžiama plakams, brošiūroms ir kitokiems leidiniams. Dėl priešrinkiminių skelbimų spaudoje ginčas galutinai neišspręstas: įstatymas taip sureduaguotas, kad atskiros partijos negali tarp savęs išsiaiškinti. Televizijos skelbimai — aiškiai draudžiami.

Iš kur politinės partijos surenka tokias dideles pinigų sumas? Konservatoriams daugiausia prisidėdžia įvairios bendrovės, o darbiečiams prof. sąjungos. Pvz., vien tik angliakasių prof. sąjungų centras įmokėjo 50.000 svarų. Liberalai neturi pakankamai centralizuotų fondų, todėl kiekvienas skyrus stengiasi pinigų suorganizuoti vietoje. Jie, kaip ir konservatoriai, turi stiprių privatistikų rėmėjų. Komunistai vėčiaisi nario mokesčiais, bet savo piniginių išteklių jie perdaug negarsina.

Vienintelė paguoda sunkiosė valandose esą šimtai laiškų ir telegramų, kuriuos kardinolas gaunąs iš katalikų ir nekatalikų. Laiškų esą pasijuntę net JAV senatoriai ir kai kurie britų parlamentarai.

Ar pasiskubino Vatikanas, neleidamas 82 metų sulaukusiam kardinolui-kaliniui užbaigti dienas ramybėje — pasakys istorija.

60 NEBEGRĮZTA

Apie 60 dabartinių britų parlamento narių nebekandidatuos į naują renkamą parlamentą. Iš jų apie 35 yra konservatoriai.

Iš parlamento pasitraukia tokie žinomi politikai kaip Enoch Powell, Richard Crossman, Gordon Walker, parlamento „tėvas“ sir Robert Turton, Duncan Sandys, dame Irene Ward ir kt.

Labiausiai stebinantis yra E. Powell pasitraukimas. Nors ir konservatorius, bet nepritarė E. Heatho linijai, priešinosi įstojimui į Europos Bendruomenę ir buvo sukūręs savo politinę „powellizmo“ sistemą. Daugelio jis buo laikomas kandidatu į ministrus pirmininkus.

KRIKŠTYTI AR NE?

Anglikonų bažnyčios sinodui yra paruoštas pranešimas, kuriame sakoma, kad daugelis tėvų atsisako krikštinti savo vaikus, kol jie yra pakankamai užaugę ir patys to pareikalauja. Esą daugelis tėvų nenorį priekšti, kad pakrikštytas naujagimis užaugęs bus tinkamas krikščionis. Kai kurie kunigai reikalauja, kad bažnyčios nuostatas dėl tėvų pasižadėjimo būtų peržiūrėtas.

KARDINOLO TRAGEDIJA

„The Sunday Telegraph“ vedamajame rašo, kad kardinolas Mindszenty iš savojo popiežiaus gavo aštren išmūgi, negu iš komunistų. Keista gyvenimo ironija — jis buvo pašalintas iš vyskupo sosto lygiai tą pačią dieną, kurią prieš 25 metus ji visam amžiui nuteisė komunistų teismas Buda-pešte.

Kardinolą aplankę korespondentai sako, kad senelis Mindszenty nerodo pykčio, bet išgyvena tragiškai skaudų nusivylimą. Tuo tarpu jis neketina kapituliuoti. Jis esąs įsitikinęs, kad popiežiaus politiniai patarėjai neturi nė mažiausio supratimo apie katalikų sunkenybes Rytų Europoje. Kardinolo nuomone, komunistų persekiojamieji savuose kraštuose yra daug labiau tinkami tvarkyti katalikų reikalus, negu Vatikanas Rytų politikos architektas arkivyskupas Casaroli.

Kard. Mindszenty pareiškė pasipiktinimą ir dėl mainų, kuriuos žada daryti prezidentas Nixonas su Vengrijos vyriausybe. Geresnio bendradarbiavimo labui, prezidentas žada atiduoti Vengrijos vyriausybei tūkstanties metų senumo Šv. Stepono aukšinę karūną, kuri šiuo metu saugoma Fort Knox tvirtovėje.

REIKALAUJA IR GRASINA

Pagarsėjęs Anglijos komunistų veikėjas, angliakasių prof. sąjungos viceprezidentas McGahey ir komunistų partijos pramonės srities organizatorius B. Ramelson seniai kalbėjo per Rytų Vokietijos radiją. Tai buvo interviu, padarytas Londone ir išverstas į vokiečių kalbą.

Be kita ko, McGahey pareiškė: „Mes, angliakasiai, reikalaujame parlamento rinkimų. Mes norime pakeisti konservatorių valdžią. Mes norime darbių vyriausybės, kurios politika būtų progresyvi.“ Jis nurodė, kad profesinės sąjungos klysta, manydamos, kad tik angliakasiai reikalauja pakelti atlyginimus.

Bert Ramelson'as pasisakė dar aiškiau. Paklaustas, ar darbininkų kova D. Britanijoje aštrėja, jis atsakė: „Žinoma. Čia nėra jokios abejonės. Klasių kova šiandien yra aštresnė, negu ji yra buvusi nuo karo pabaigos.“

Kokios vyriausybės komunistai pageidautų?

„Jos politika turės skirtis nuo dabartinės ir nuo iki šiol buvusių darbių vyriausybių. Mes siekiame sudaryti kairiosios krypties vyriausybę, kuri ekonominę ir politinę valdžią galėtų perduoti į darbo klases rankas ir kurios kelias vestų į socialistinę ateitį.“

„Socialistinės ateities“ programoje B. Ramelson'as nurodė visų energijos šaltinių, uostų, laivininkystės, laivų statybos, namų statybos ir bankų nacionalizaciją.

„Mūsų patyrimas rodo, kad Darbo partijos vyriausybė šių planų negali įgyvendinti. Jie pasidaro valstybinių įstaigų aukomis. Todėl ateity darbių vyriausybė turės pakeisti kai kurių valstybinių įstaigų vadovybę.“

Kai kurie laikraščiai būkštauja, kad G. Orwell'io aprašytieji 1984 metai jau nebe už kalnų.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1 Ladbroke Gardens, London W11 2PU. Tel. 01-727 2470 Registered as a newspaper at the Post Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Ake. Bendrovė. Redakcija rankraščius talso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina metams 5,50 sv., dolerio kraštuose — 14 dol. metams; Vokietijoje — DM 35.

Pensininkams 4,00 sv. Anglijoje. Atskiros numerio kaina — 12 p.

Už laikraštį kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjas, nei redakcija nesilima atsakomybės.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 1.00 sv. už colį. Didesnį skelbimą atliksime brangiau.

KULTŪROS PARAŠTĖJE

PIRMIEJI ANGLIJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠČIAI

Spėjama, kad 1897 m. Skotijoje gyveno apie 3.000 lietuvių. Sekančiais metais jau buvo įsteigta šv. Kazimiero Parapijinė Draugija, kuri rūpinosi surasti nuolatinių lietuvių kunigą. 1898 m. iš Lietuvos į Skotiją atvyko kun. V. Varnagiris. Tai buvo pirmasis nuolatinis kunigas, kuris Skotijoje gyveno apie 2 metus. Tada buvo pradėta rūpintis švietimo ir spaudos reikalais. Tuo tikslu buvo įsteigta Skotijos Lietuvių Šviesos Draugystė, kuri veikė iki 1917 m. Tos draugijos skyrius buvo įsteigtas ir Londone, kurio pirmininku buvo išrinktas Topylatis. Spaudos agentūros vedėjų paskirtas J. Baronaitis (5 Princes Place, Queen's Buildings, Bethnal Green, London, E.). Kartu pradėjo reikštis ir pirmieji lietuviai žurnalistai: V. Kisielius, L. Sleinis, J. Lebedis, Širvidas, P. Bancevičius, P. Bulaitis ir kt. Kiek Anglijos lietuviai senesniais laikais išleido laikraščius, šiandien sunku tiksliai pasakyti. Patikrinus senesnius leidinius („Naujo Laiko“ 1930 m. komplektą, „Mūsų Veidą“, kun. J. Narbuto „Memorandumą“ ir kt.) pavyko šį tą išaiškinti, tad ir noriu šioje vietoje apie tai parašyti. Štai tie pirmieji laikraščiai, apie kuriuos mes naujieji ateiviai gal mažai ką žinome ir jų nematėme.

„VAIDELYTĖ“. Ta pirmasis Anglijos lietuvių dvisavaltinis laikraštis, pradėtas leisti 1899 m. Jį leido ir redagavo žurnalistas Jonas Montvila. Jam talkininkavo kun. V. Varnagiris. „Vaidelytė“ išleista 9 numeriai, iš jų du dvigubi. Nors „Vaidelytė“ėjo neilgai, bet ji paruošė dirvą būsimai lietuvių spaudai.

„TĖVYNĖS SARGAS“. Lietuvių Enciklopedijoje (II t. 366 psl.) rašoma, kad tokiu pavadinimu buvo leidžiamas laikraštis Londone 1900 m. Daugiau žinių nepasisekė surasti.

„LAIKAS“ — leistas 1905-06 m. Redagavo J. Petrusis, J. Gegužis ir kt. Leido „Varpo“ bendrovė. Rašė prekybiniais ir visuomeniniais klausimais.

„RANKPELNIS“ —ėjo 1907-23 m. Pradžioje socialistinės, vėliau komunistinės minties savitraštis. Jį pradėjo leisti Lietuvių socialdemokratų partija D. Britanijoje. Vėliau perėmė Socialistų sąjunga, kuri pasivadino Lietuvių komunistų sąjunga D. Britanijoje. Tai ir laikraščiu buvo uždėta etiketė — „Britanijos komunistų partijos (kominternos sekcijos) lietuvių skyriaus organas. Redagavo K. Jurgelionis, P. Plaušinis, V. Kapsukas, J. Steponaitis, J. Merkevičius ir kt.

Tenka priminti, kad buvęs „Rankpelnio“ redaktorius Juozas Steponaitis suruošė Sibiro Vytauto Didžiojo batalione sukilimą ir nužudė to bataliono keletą karininkų ir kareivių. Sukilėliai nuginkluotus karius nuvarė į bolševikų partizanų stovyklą ir juos įjungė į raudonosios armijos 312 pulką. O J. Steponaitis buvo paskirtas to pulko komisarui.

„PIPIRAS“ — juokų laikraštis, ėjęs 1908 m. Redagavo K. Jurgelionis. Išleista 5 numeriai.

„ŠIRŠĖS“ — leista 1909-10 m. Redagavo J. Steponaitis. Tai buvo satyrinis laikra-

stis, spausdinamas Rankpelnio spaustuveje.

„IŠEIVIŲ DRAUGAS“. Šio laikraščio leidimo mintis kilo 1913 m. Tam reikalui iš Lietuvos buvo pakviestas kun. F. Kemėšis, kuris į Skotiją atvyko gegužės mėn. pabaigoj. Čia besidarbuojant, sužinota, kad Amerikoje mirė „Draugo“ redaktorius kun. Kaupas. Tai kun. F. Kemėšis išvažiavo į jo vietą. Todėl „Išėivių Draugo“ pirmasis numeris buvo išleistas tik 1914 m. sausio 1 d. Leido ir redagavo kun. J. Norbutas. 1916 m. buvo įsteigta Britanijos Lietuvių Katalikų Darbininkų šv. Juozapo sąjunga. Ši sąjunga įsigijo spaustuve ir perėmė laikraščio leidimą. Laikraščio tiražas — 900-1.400 egz. Prieš pirmąjį pas. karą apie 100 egz. siųsdavo į Lietuvą, kitus nupirkdavo vietiniai lietuviai, kurių buvo apie 11 tūkstančių. Draugija leido įvairias knygeles ir platino lietuvišką katalikišką spaudą. Tam reikalui paaukėjo daug darbo, laiko ir pinigų. „Išėivių Draugas“ yra vienas tų senųjų laikraščių, kuris nenuilstamai lanko Anglijos lietuvius ir jau šiemet mini savo gyvavimo 60 m. sukaktį.

„EŽYS“ — pradėtas leisti 1915 m. pradžioj. Tai buvo katalikiškos minties mėnesinis juokų laikraštis. Tą spygliuotą naują pirmąjį padarė pasveikino rašytojas Tumas-Vaižgantas. Laikraščio buvo spausdinama apie 800 egz. Atskiuro numerio kaina 3 p. Jam straipsnius paruošdavo „Ežio tėvų linksmoji kompanija“. Turinys buvo taikomas daugiausiai pralavinusiems skaitytojams. Redagavo kun. J. Norbutas. Sustojė ėjęs 1917 m. Išleista viso 21 numeris.

„RIMBAS“ — irgi buvo satyrinis laikraštis, kurį leido Socialistų darbininkų sąjunga. Bet kada jis buvo leidžiamas, nepavyko surasti žinių. Spėju, kad jis galėjo pasirodyti tais laikais, kada buvo leidžiamas „Ežys“.

„SOCIALDEMOKRATAS“ —ėjo 1915-16 m. Leido LSDP užsienio biuras. Redagavo V. Kapsukas. Išleista 8 numeriai.

„MOTERŲ BALSAS“. 1916 m. buvo išleistas tik vienas numeris. Jį išleido V. Kapsuko paraginta Britanijos moterų darbininkių draugija. Redagavo V. Kapsukas. „TIESA“ — tai visiems gerai pažįstamas komunistinis laikraštis. MLTE rašoma, kad 1922. III. 24 Lietuvos policijai susekus „Spartako“ spaustuve Kaune, „Tiesa“ trumpą laiką buvo spausdinama Bellshille (Skotija).

„JAUNOJI KARTA“ — komunistinis laikraštis, ėjęs 1922 m. Leido D. Britanijos lietuvių komunistinės jaunomenės sąjunga. Išleista 4 numeriai.

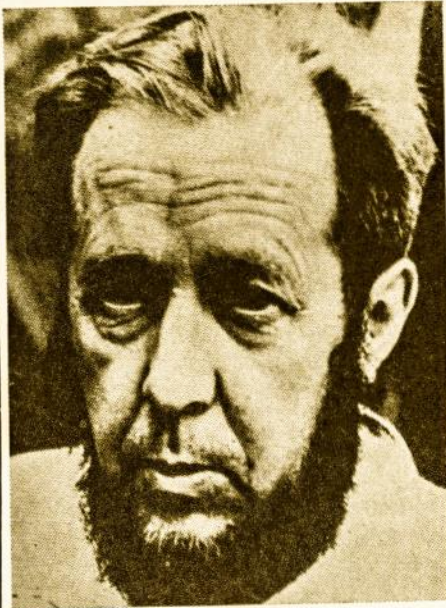
„NAUJAS LAIKAS“ — pradėtas leisti 1930 m. Todėl daug vietos skyrė Vytauto Didžiojo metų reikšmei, Lietuvos bei Skotijos lietuvių gyvenimui ir jaunimo reikalams. Tai buvo tautiškas-istoriškas iliustruotas žurnalas. Leido naujai atgaivinta šviesos Draugija. Spausdino lietuvių ir anglų kalbomis. Redagavo P. Bancevičius ir J. Stepanauskas. Kiekvieno numerio viršely spausdino šūkį: „Mes be Vilniaus nemuršim“. Atskiuro numerio kaina 6 p. arba 1 litas. Išleista 8 numeriai.

„MŪSŲ VEIDAS“ — tai Skotijos lietuvių jaunomenės neperiodinis žurnalas. Jis buvo spausdinamas lietuvių ir anglų kalbo-

SIBIRE NEPASLEPIAMAS

Vasario 12 ir 13 dienomis Vakarų pasaulyje vėl nuaidėjo Nobelio premijos laureato, rusų rašytojo, Solženytsino vardas. Anglijos spaudoje per tas dvi dienas net ir karšta rinkiminė propaganda buvo to vardo šiek tiek užgožta. Solženytsinui buvo skiriami pirmieji laikraščių puslapiai ir vedamieji. Ir nebuvo nei vieno laikraščio, įskaitant komunistų „Morning Star“, kuris būtų užgryęs Sovietų Sąjungos, ar, geriau pasakius, KGB elgesį.

Pasklidus žiniai, kad Solženytsinas are-

mis. Dėl tų kalbų redakcijos žodyje kun. J. Gutauskas taip pasisakė:

„...Taip ateina „Mūsų Veido“ antras numeris. Jis prabilis abiem Skotijos lietuvių jaunimo kalbom: lietuvių ir anglų. Lietuvių kalba jį suriš su jo tėvų lietuviškąja dvasia ir kilme, anglų kalba — jo antrosios tėvynės balsas. Tikimės, kad „Mūsų Veidas“ taps geriausiu mūsų jaunimo draugu“ („Mūsų Veidas“, 1938 m. Nr. 2.).

Numeris 2 išleistas 1938 m. vasario 26 d. Atrodo, kad tik du numeriai ir buvo išleista. Redagavo J. Stepanauskas. Atskiuro numerio kaina 1½ p.

„APŽVALGA“. Pradėtas leisti Londone 1935 m. Spausdintas lietuvių ir anglų kalba. Leido Jaunimo sporto klubas. Pradžioj mėnesinis, o karo metais neperiodinis laikraštis. Formatas — rašomojo popieriaus lapo dydis. Prenumeratorių turėjo Lietuvoj, Amerikoje ir kitur. Sustoję pasibaigus antrajam karui. Redagavo: J. Liudžius, K. Valaitis, A. Balsevičiūtė-Balčiūnaitė, J. Degėsis ir kt.

Teko skaityti spaudoje, kad Londone trumpą laiką buvo leidžiamas „Darbininkų Balsas“. To laikraščio 1902 m. 7 numerį yra paskelbta, kad leidžiamas Londone ir yra nurodytas pilnas adresas. Bet greičiausiai tai buvo netikras adresas, kad leidėjai galėtų suklaidinti rusų policiją.

Visi šitie laikraščiai ėjo Skotijoje ir juos leido senoji išeivija. O kokius laikraščius leido ir leidžia naujoji išeivija, gal galėsime sužinoti kitą kartą.

V. Vytenietis

tuotas, pasipylė vyriausybų, įvairių organizacijų, politinių partijų, rašytojų ir pavienių asmenų protestų demaršai Sovietų ambasadoje, laiškai ir telegramos Sovietų vyriausybei.

Bet tuo pačiu metu pasigirdo ir tokių balsų, kad protestais Solženytsinas nebūs išgelbėtas, jei KGB gavo įsakymą jį sunaikinti. Buvo siūloma užšaldyti diplomatinis santykius, užblokuoti kultūrinį bendradarbiavimą, užmiršti Europos saugumo konferenciją.

Sov. Sąjungos vyriausybė pamatė, kad Solženytsinas išaugo per didelį, kad būtų galima jį paslėpti Sibiro stovyklose, o likvidavus vietoje, kraujo dėmė būtų nebenuplaunama. Jo iš anksto paruoštas ir įspaudos rankas patekęs testamentas skelbė: „Tegu nužudo mane tironai — aš esu pasiruošęs. Savo valia gimtojo krašto nepaliksiu ir į tardytojų klausimus atsakysiu tylai“.

Po nežmoniškos įtampos pasirodė lakoniškas Tasso agentūros pranešimas: „Už nesuderinamus su sovietinio piliečio pareigomis veiksmus, Aukščiausios Tarybos prezidiumas nutarė atimti A. J. Solženytsinui SSSR piliečio teises ir 1974 m. vasario 13 d. ištremti iš Sovietų Sąjungos“.

Kadaise vokiečiai užplombuotame vagonė atgabenų į Rusiją Lenina, kuris sukėlė revoliuciją ir davė pradžią terorui. Po pusės šimtmečio užplombuotame lėktuve į tą pačią Vokietiją atgabentas žmogus, kuris išdrįso paskelbti pasauliui Lenino revoliucijos rezultatus. Solženytsiną mieliai priglaudė vokiečiai, su kuriais jis kovėsi antrajame pasauliniame kare raudonarmiečių eilėse. Vėliau priglaudą pasiūlė ir kitos Vakarų valstybės.

Rusų tautos istoriją sudaro tremtiniai ir teroras. Beveik kiekvienas garsaus vardo rusas intelektualas yra bėgęs nuo persekiojimo iš savojo krašto arba buvęs ištremtas. O Sibiro taigos yra sėte nusėtos nekaltų tremtinių kaulais. Neišvengė tokio likimo ir Solženytsinas, nors jis buvo pasiruošęs geriau kentėti ir mirti, negu palikti tėvynę. Ateis diena, kai tie patys rusai pripažins jį ir didžiuosiu, kaip didžiuojasi Puškinu, Dostojevskiu ir kitais tremtiniais.

Daugelis stebisi, kodėl Solženytsino „Gulago salynas“ sukėlė tokį pragarą. Juk jis ne pirmas parašė teisybę apie vergų stovyklas. Pats Chruščiovas buvo jas pamerkęs, nors dėl to ir turėjo pasitraukti, palikdamas kaltininkus nenubaustus.

Gal teisingiausiai į šį klausimą bando atsakyti britų žurnalistas Peter Lewis, nurodymas, kad tik tas supras dabartinį Sovietų elgesį, kas yra stovėjęs Raudonojoje aikštėje, laukdamas pamatyti vaškine Lenino figūrą. „Atmosfera šitame tamsokame požemyje yra ne politinė, bet religinė. Tai yra šventa neliečiama vieta, revoliucijos skaitybės simbolis. Leninas ten yra komunizmo Kristus“.

Solženytsinas, komunistų nuomone, išniekino Lenino šventumo mitą. Jis, anot P. Lewis, nusidėjo prieš pačią šventąją dvasią. Jis ne tik aprašė visą teroro aparatą, slaptają policiją, naktinius areštus, tardymus ir nekaltųjų teismus, bet ir nurodė, kad visa tai pradėjo ne Stalinas, o Leninas. Jis cituoja 1918 m. Lenino įsakymą „apvalyti Rusijos žemę nuo kenksmingų kirmėlių“. Todėl pagal Solženytsino pateik-

tą medžiagą, esą turėjo būti pašalintas iš mauzoliejaus Raudonojoje aikštėje ne tik Stalinas, bet ir Leninas. Šito komunistams buvo perdaug.

Spauda jau yra gavusi susipažinti ir su „Gulago salyno“ paskutinės septintosios dalies ištraukomis. Ten daugiausia gyvais pavyzdžiais kalbama apie sovietinį teisumą ir teisingumą. Ten taip pat parašytas ir toks išspėjimas vakariečiams: „Ak, jūs, kairieji darbiečiai, jūs progresyvieji Amerikos, Vokietijos ir Prancūzijos studentai, jums visa tai beveik nieko nereiškia. Jums mano knyga yra niekai. Jūs tik tada visa tai suprasite, kai jūsų užpakalyje sušuks „Rankas aukštyn“ ir kai jūs atsidursite archipelage“.

Mums, žinoma, šis išspėjimas nėra reikalingas. Mes ir „Gulago salyne“, gal būt, daug naujo neberasime, nes daugelis mūsų esame aprašomųjų įvykių gyvi liudininkai. Mes tik su dideliu palengvėjimu jungiamės prie tų vakariečių, įskaitant ir komunistus, kurie pagaliau suprato, kad didesimtaine amžiuje neprotinga vartoti viduramžių priemonės kovoję su tais, kurie žmogaus laisvę vertina labiau už visa kita pasaulyje.

Lucanus

SU LIETUVIAIS PASAULYJE

NUTARĖ ĮSIGYTI STOVYKLAVIETĖ

Sao Paulo lietuviai nutarė įsigyti stovyklavietę jaunimui, kurią nuo šio miesto skiria tik 35 km. Jai jau parinkta 10 ha geros žemės plotas, buvęs daržovių ūkis, turintis 7 pastatus, elektrą, vandentiekį, ilgoką tvenkinį su jame užveistomis žuvimis. Būsimoje stovyklavietėje yra pakankamai lygios vietos futbolo bei kitų sporto šakų aikštėms.

DR. V. VARDYS RAŠO KNYGA

JAV Lietuvių Fondas paskyrė stipendiją prof. dr. Vytautui S. Vardžiui parašyti plačios apimties studiją „Protesto balsai Baltijos respublikose“. Šiame veikalė anglų kalba bus paliestos visos rezistentinės apraiškos įvairiose gyvenimo srityse sovietų okupuotose Baltijos kraštuose nuo 1945 m. iki dabartinio dienų. Dviejų dalių veikalui bus panaudota dokumentinė medžiaga, net partizaninė spauda. Prof. dr. V. S. Vardys savo studijoje žada analizuoti sovietinamoje visuomenėje bei susovietintoje santvarkoje egzistuojantį protestą, jo funkcijas, pobūdį, sąlytį su Lietuvos, Latvijos ir Estijos tradicijomis, Sovietų Sąjungoje vykstančiais pasikeitimais. Bus paliestas ir liberalėjimo bei tautiškuo klausimas. Veikalo pavadinimas „Protesto balsai Baltijos respublikose“ tėra provokacinis, nusakantis vedamąją mintį. Jis galės būti pakeistas kitu.

PREMIJOS NESKYRĖ

Poemos apie S. Kudirką konkursą su \$1.000 premija buvo paskelbęs Čikagos savaitraštis „Laisvoji Lietuva“. Gauti tik penki kūriniai. Brooklynės sausio 12 d. posėdžiavusi vertintojų komisija — Leonardas Andrieuskas, OFM, Juozas Brazaitis, Pranas Naujokaitis, Aldona Augustinavičienė ir savaitraščio atstovas Leonas Virbickas nerado nė vienos premijuotinos poemos ir premijos neskyrė. Sprendimas buvo padarytas vienbalsiai.

PROF. A. MACEINOS KNYGA

Prof. Antanas Maceina parašė dar vieną vertingą knygą „Krikščionis Pasaulyje“. Pasauliško vaidmuo išganymo istorijoje. Išleido „Krikščionis gyvenime“ knygų serija Nr. 10. Knygos mecenatas — Lietuvių šv. Jono Krikštytojo parapija Toronto, Kanada. Įrašus piešė Teleforas Valius. Spaudė „Draugo“ spaustuve Chicagoje. Kietais viršeliais, 402 psl., kaina 7.00 dolerių.

„Tai didelio aktualumo knyga, ypač šiais laikais. Leidinyje keliamos ir sprendžiamos problemos yra suskirstomos į tris didžiuosius skyrius, kurie vėl savo keliu dalinami į visą eilę skyrelių ir poskyrių. O tos trys pagrindinės temos yra šios: Pasauliško problema, Pasauliško pasiuntinybė ir Pasauliško veiksmas.“

„Draugas“

MIRĖ M. ANYSAS

1974 m. sausio 29 d. Toronte, Kanadoje, mirė dr. Martynas Anysas, istorikas, teisininkas, visuomenininkas. Jis buvo gimęs 1895 m. lapkričio 5 d. Kintuose, Šilutės apskr. Teisės mokslus ėjo Berlyno ir Hamburgo universitetuose.

Baigęs mokslus, tarnavo Užsienių Reikalų Ministerijoj, o nuo 1929-1934 m. buvo Lietuvos Konsulu Hamburge. 1935-1939 m. dirbo Klaipėdos Krašto Gubernatūroje, kaip jos patarėjas. 1936-1939 m. teisės mokslus dėstė Kaipėdos Prekybos Institute. Nuolatos rašė laikraščiuose ir parašė keletą knygų. (ELTA)

PRIMOKEJIMAI

Kai Rytų Vokietijos gyventojai lankosi Vak. Vokietijoje, Bonnos vyriausybė jiems moka po 80 DM aukštesniam pragyvenimo standartui išlyginti. Kai Vokietijai lankosi Rytų Vokietijoje, iš jų reikalaujama specialių mokesčių po 20 DM per dieną.

ANT DUNDANČIO KRANTO

ROMUALDAS LANKAUSKAS

Irma vairavo automobilį ištuštėjusiomis didelio miesto gatvėmis. Jie pravažiavo keletą naujų kvartalų ir sustoję prie daugiaaukščio namo tamsiais langais.

— Dailus. — Mikas pliaukštelėjo per automobilio šoną. — Kiek mokėjai už tą žaisliuką? O gal jie nieko tau nekainavo?

— Mikai, tu perdaug smalsus.

— Gera gražioms moterims. Bet ką daryti visoms kitoms?

— Nežinau. — Irma atrakino duris ir paspaudė mygtuką. — Tai manęs nedomina.

Jie įėjo į liftą ir pasikėlė į septintą aukštą. Irma uždegė prieškambario šviesą. Jie pasikabino lietpalčius ir kepurės. Paskui ji uždegė šviesas kambariuose ir atidarė barą.

— Ko jums įpilti? — atsigrėjusi paklausė. — Vermuto? Romo? Džino? Viskio?

— Įpilk viskio, — tarė Mikas. — Tai vyriškas gėrimas.

— Teisingai. — Ji įmetė į stiklą ledo ir įpylė skotiško „King George IV“. — Aš išgersiu raudono martinio. Atgaivina. Dažnai grįžtu labai pavargęs, bet negaliu užmigti. Vermutas kartais padeda. Vis geriau, negu ryti tabletes.

Valiulis gurkštelėjo viskio ir susiraukė.

— Nepatinka?

— Gryna krūminė. Vokiečių metais kaime geresnės išvarydavom. Gal turi baltosios?

— Ne, degtinės neturiu. Ir menkės konservų taip pat neturiu, — tarė ji, pašaipiai nužvelgdama Valiulį. — Bet ką nors užkasti tuoj paieškosiu. Žinau, kad broliai lietuviai mėgsta stipriai pavalgyti.

— Kas teisybė, tai teisybė, — nusi juokė Vaineikis. — Nuo to šampano tik pilvas urzgia.

Irma atnešė iš virtuvės visokių užkandžių. Valiulis kibo į kumpį, Vaineikis sudorojo duonos rieketę su sūriu. Mikas nieko nevalgė. Jis nenorėjo valgyti. Ir ne todėl, kad laive sočiai pietavo. Jis jautėsi prislėgtas ir pavargęs kaip niekada. Jis gėrė ir rūkė, vis pažvelgdamas į Irmos veidą su nuovargio pėdsakais po akimis.

— Ar tu prisimeni, kaip mes buvome nuvažiavę į Nidą ir ilgai klaidžiojom po kopas? O paskui užklupo lietus.

— Prisimenu, — tarė Irma. — Nejaugi tu manai, kad galima tai užmiršti? — Ji rūkė cigaretes „Lord“. — Tu, be abejo, vedęs?

— Taip. Va, mano žmonos ir vaikų nuotrauka. — Jis padavė jai nuotrauką.

— Įdomi nuotrauka. Ir vaikai gražūs. — Ji vis nepalaido nuotraukos iš rankų. — Mikas — jūros vilkas, plaukia jūromis, o namie jo išsiilgus laukia brangi žmonelė ir mieli vaikučiai, būsimieji šviesios ateities statytojai. — Jos lūpos, nudažytos violetine spalva, ironiškai persikreipė.

— Manęs laukia vaikai, ir jie užaugs lietuvių. O kur tavo vaikai? Ir kas jie bus, jeigu pagimdysi nors vieną?

— Man jų nereikia. — Ji grąžino Mikui nuotrauką.

— Gali pakenkti grožiui ir karjerai?

— Dėl mano karjeros tu nesijaudink.

— Irma, mes ko gero susipyksim. Aš šito nenorėčiau. Mes buvom susipykę Klaipėdoje, bet tau nereikėjo išvažiuoti.

— Aš pati geriau žinau — reikėjo ar nereikėjo. Man užteko tos laimės... Be to, dabar jau beprasmiška apie tai kalbėti. — Ji išgėrė iki dugno vermutą ir užsidegė naują cigaretę. — Gal uždėti linksmą plokštelę?

— Linksma muzika kartais sukelia sunkų liudėsį, — tarė Mikas.

— Kaip sau nori.

Vaineikis žvilgtelėjo į laikrodį.

— Mikai, mums laikas į laivą, juk toli nuo uosto atsidūrėm. Kol pareisim, ir aušti pradės.

— Pabūkit dar valandėlę. Neskubėkit.

URVINIS IR VALKATA

D. Britanija ir Sovietų Sąjunga per abu pasaulinius karus kovojo kaip sąjungininkai. Abu kraštai niekada neturėjo nei mažiausių teritorinių ginčų. Juos skiria ne tik kanalas, bet ir beveik visas Europos žemynas. Jų politinių sistemų lygiagrečių yra tokios skirtingos, kad jos niekada negali susibėgti į tą patį tašką. Atrodytų, kad tos dvi valstybės galėtų amžius gyventi kaip Vaizganto Rimai su Nerimais viena su kita palenktyniaudamos, bet niekada nespėdamos. Bet taip nėra.

Britų spaudoje, ypačiai paskutiniuoju laiku sovietinės negerovės žymiai labiau iškeliamos ir pabrėžiamos, negu pasisiekimai. Jei Sovietuose derlius blogas, tai kalta valdžios sistema, jei jis geras, tai tik dėka palankaus klimato. Jei vakariečiai išranda naują ginklą, tai didelis technikos laimėjimas, o jei Sovietai, tai šnipų darbas. Tokių pavyzdžių yra begalės.

Šitokio tarpusavio antagonizmo ir nepasitikėjimo priežastis bandė aiškinti „The Times“ dienraštįje Londono universiteto Slavų ir Rytų Europos Studijų profesorius Norman Davies. Jis mano, jog sovietai labai pageidautų, kad Vakarai juos pamiltų, nors ir žino, kad esamos sąlygos tai yra beveik neįmanomas dalykas. Nesulaukdamai palankaus atgarsio, esą jie bando atsilyginti tuo pačiu. Savo spaudoje jie įrodinėja, kad britus valdo ne konservatoriai, o Thomsono spauda ir JAV kapitalas. Jie mano, kad britų spaudą kontroliuoja užsienio reikalų ministerija ir slaptoji policija. (Tuo pačiu metu britų spauda vis garsiau šaukia, kad kraštą valdo profesinės sąjungos, kurios instrukcijas gauna iš komunistų partijos...).

Minėtą profesorius bando aiškinti, kad britų spauda nepakankamai teisingai pavaizduojanti Sovietų Sąjungos gyvenimą tik todėl, kad nėra patikimų šaltinių. Girdi, jei esi Sovietų Sąjungoje, tai būsi vežiojamas į pavyzdinius kolūkius ir nuolatinės pažangos technikos parodas. Bet jokiu būdu negali nufotografuoti stovinčiųjų eilėje prie duonos, nors tų eilių dažnai ir patys sovietai nepaneigia. Sovietų spaudoje rasi tik juokingus ir piktus vakariečių aprašymus, už kuriuos vakariečiai nevengia atsilyginti tuo pačiu.

Sovietų sistema britų skaitytojo nedomina, nes ji yra per daug skirtinga. Ten nėra streikų, infliacijos, palaidos visuomenės ir opozicijos partijų bei jos vadų. Sovietinė ideologija po Stalino kompromitacijos nebūti didelės įtakos užsienyje. Jaunieji revoliucionieriai labiau linksta į Mao idėjas arba išsiskiria iš senos praeities Trockį.

Tas pats ir su sovietine spauda, kurioje pilna oficialių valdžios pareiškimų, partijos vadų kalbų ir pažangių darbininkų apdovanojimų. Sovietinės spaudos puslapis vakariečiai pradėjo įdomiau vartyti, kai ten išliko Solženitsyno vardas. Nors iš tik-

rujų jokia opozicija toje spaudoje nepasireiškė, bet ji buvo bent minima ir pasmerkta.

Sovietų pramonė, jų pigūs laikrodžiai ir medinės lėšės nežavi išlepusių britų pirkėjų. Jų rūbai ir mados yra per daug atsilikę, kad sudomintų vakariečius. Priešingai — vakarietiškos mados net papročiai skverbiasi pro visas uždangas ir užkrečia sovietiką jaunimą.

Sovietai galvoja, kad britai yra kapitalizmo vergai, o britai mano, kad sovietiniai piliečiai yra diktatūros aukos. Vieni ir kiti savas sistemas laiko geriausiomis. Skirtumas tik toks, kad britai laisvu balsavimu gali savąją pakeisti, o sovietų piliečiams draudžiama net pakritikuoti.

Sovietų piliečiai serga agorafobija — didelės erdvės baime. Jų kraštas tris kartus didesnis už JAV. Nelengva apginti jo sienas ir išlaikyti vidaus tvarką. Todėl jie visus įtaria, niekuo nepasitikti ir nemurmėdami daugiau kaip pusę visų krašto pajamų atiduoda kariuomenės reikalingam, kad galėtų užsitikrinti nenugalimumo įsitikinimą.

Vakariečiai, ypačiai britai, kenčia nuo klaustrofobijos. Jiems nepakanka erdvės, jaučiasi apsupty, ir todėl yra pasiruošę griauti sienas, kuriomis atsiveria Sovietai. Net ir pačiam primityviausiam britų piliečiui yra nesuprantama pvz., Berlyno siena, dėl kurios niekas neprotestuoja Sovietų Sąjungoje. Politinė klaustrofobija arba diktatūra britui būtų lygiai tokia pat nepakeliamą, kaip aklina uždarytas kalėjimas.

Idomus yra Norman Davies'o palyginimas, kuriame jis vaizduoja britą kaip nuolat keliaujantį valkātą (tramp), kuris stailga susitinka primityvių urvinį žmogų — tariamai sovietinį pilietį. Juodu abu vienas kitu nepasitikti, abu galvoja, kad sutiktasis gyvena neprotingai. Valkata vis bando įrodinėti, kad urvinio žmogaus gyvenimas yra biaušas, kad jis savo kuoka skaldo nekaltų žmonių galvas, visiškai nesuprasdamas, koks didelis malonumas būti laisvu valkata. Urvinis, pasitraukęs į savo tamsią buveinę, galvoja panašiai — valkatos gyvenimas yra nieko nevertas. Kodėl juodu taip daro — patys nežino. Greičiausia todėl, kad vienas kito nepažįsta. O pažinti negali, nes vienas yra laisvų kelių viešpats, o kitas tamsių urvų valdovas...

Šitas vaizdingas palyginimas būtų gražus ir teisingas, jei pagrindinės priežastys, skiriančios Rytus nuo Vakarų ir būtų tik tokios, kokias nurodo išmokslintais, bet naivus profesorius. Deja, gyvenimo tikrovė yra kitokia — urvinis žmogus visą laiką taikosi smogti nerūpestingam valkatai, kuris švilpauja galvodamas, kad jo keliai visada buvo ir pasiliks laisvi.

L. Neringis

PO PIETŲ KRYŽIUMI

Ava Saudargienė

Užnuodijo upę

Cooks, Sydnejaus žuvimis ir vandens augmenija turtinga upė, per Kalėdas virto mirties upe. 12 tūkstančių kalio cyanido iš didelės elektrinių priemonių gaminimo fabriko išsiliejo į upę. Greitai išmirė žuvis ne tik upėje, bet ir užnuodytame Botany įlankos vandeny, į kurį Cooks įteka. Policija, vandens valdyba ir kitos užteršimo suinteresuotos institucijos ėmėsi priemonių užnuodijimą sustabdyti ir upę išvalyti. Neleido maudytis ir žuvažti. Nuo krantų surinko keliasdešimt sunkvežimių mirusios žuvies, paukščių ir kitų vandens gyvūnų.

Kalio cyanidas sunaikino visą upės gyvybę.

Apsaugos diržai

Prieš metus įvestas privalomas apsaugos diržų vartojimas automobiliuose, davė gerus rezultatus. Bet tik iki kalėdinio atostogų. Per Kalėdas ir Naujus Metus užmuštųjų susisiekimo nelaimės padvigubėjo, palyginus su ankstyvesnėmis Kalėdomis. Daugumas katastrofų įvyko užmiestuose, ant tiesių kelių, kur nevaržomas greitis.

Imigracija

Australijos imigracijos ministerija susirūpinusi užkirsti kelią į Australiją nusikaltėliams, kurių nemažai patenka į kraštą kaip imigrantai. Gan didelis skaičius anglų kriminalistų atvyko valdžios lėšomis, imigrantų teisėmis, nes Australijos tarnautojai Londone negauna davinių iš britų vidaus reikalų ministerijos apie emigruojantį asmenį. Britai atsisako suteikti žinių apie nusikaltėlius, motyvuodami, kad asmuo, atlikęs bausmę, negali būti persekiojamas.

Pasirodė, kad tokie nusikaltėliai eina tuo pačiu keliu ir naujame krašte. Nusikaltimams didėjant, Australijos vyriausybė įvedė griežtesnį imigrantų siųjimą. Gruodžio mėn. Australijos emigracijos skyrius Londone turėjo 12 tūkst. prašymų. Prieš metus tuo pačiu laiku buvo apie 7 tūkst.

Naro rekordas

Jaunas Sydnejaus naras Warner, 22 metų, pasiryžė sumušti ištvermės po vandens pasaulinį rekordą. Apšvilkęs elastiku kostiumu, su šalmu, prie kurio prijung-

tas deguonies vamzdis, Warner nusileido į vandens baseiną, kuriame buvo keturi rykliai, keli didžiuliai vėžliai ir įvairių kitų žuvų, pasiryžęs išbūti septynias dienas. Radijo kontaktas jį rišo su draugu, budinčiu prie baseino.

Jau pirmą dieną Warner buvo užpultas ryklių, bet jam pavyko apsiginti. Sekančią dieną prakiuro deguonies vamzdis. Nėras būtų prigėręs, jei ne draugo greitai pagalba, kuris per radiją sužinojęs apie Warner nelaimę, prijungė kitą vamzді. Trečią dieną Warner sapnavo, kad jį drasko ryklis. Pagalbos šauksmas prikėlė prie radijo budintį draugą, kuris ištraukė Warner iš vandens.

Klaidingas aliarmas, iššauktas slogučio, nutraukė naro bandymą sumušti pasaulinį ištvermės rekordą, bet Australijos rekordą Warner sumušė.

Suvažiavimas

Adelaide įvyko Australijos lietuvių katalikų Federacijos suvažiavimas. Jame dalyvavo virš 60 atstovų iš visos Australijos. Pirmininku ir toliau liko Viktoras Laukaitis, gyvenantis Melbourne, kur yra ALK Federacijos centras.

Jūros Diena

Mažlietuvių Bičiulių Dr-ja suruošė Jūros Dieną Phillip Island'e. Tai garsi pingvinų sala, netoli Melbourne. Ten suvažiavo daugybė turistų pasižiūrėti pingvinų parado. Prie Jūros Dienos paruošimo prisidėjo Melbourne Jūros skautai ir Phillip salos lietuviai.

Potvynio padariniai

Brisbane, Queenslando sostinė, turi netoli milijono gyventojų. Šio miesto pažiba — per jį vingiuojanti upė ir žydyntys poilsietčių ir bougenvilų parkai. Miestas išaugęs prie Brisbane upės žiočių, kuri tarnauja kaip uostas. Ši upė atnešė miestui katastrofišką potvynį. Prekybos centras ir vienas trečdalis priemiesčių skęsta vandens jūroje. Vandens pakilimas gatvėse ir namuose siekia 4 pėdų. Tūkstančiai gyventojų turėjo būti evakuoti. Nutruko visas susisiekimas. Jaučiamas maisto trūkumas.

Prie potvynio nelaimės prisidėjo koncentruoto kalcio hipochlorido, laikomo fabrike tablečių formoje, eksplozijos. Ir kiti cheminiai graso nelaimingam mies-

Kili rašo

„Mūsų Pastogė“ (Nr. 4) sprendžia problemą, kodėl vaikai nutolsta nuo tėvų.

„Yra vaikų amžiuje periodas, kada jiems reikalingi ir draugai ir žinios, o labiausiai intymus tėvų draugiškumas ir meilė. Ir kaip tik šitame periode tėvai — vieninteliai mokytojai, auklėtojai ir didžiausi autoritetai vaikams; jei šitame laikotarpyje vaikas vienas paliekamas su žaislais, prie TV, be tėvų artimos draugystės ir meilės, nenorėkite, kad vaikai užaugę laikytų jus autoritetais, kad jus mylėtų ir kad jumis rūpintųsi ar didžiutųsi. Jūs pasiliksite vieni ir pasmerkti vaikų.“

Patys tėvai atstumia vaikus nuo savęs ir nuo lietuviybės, kai jie neturi laiko su jais intymiai ir draugiškai pabūti kartu, kada vaikų amžius to reikalauja. Vaikai yra labai jautrūs ir imlūs; jei tik jie pastebės, kad tėvai nėra nuoširdūs lietuviškiems reikalams, šaltais pamokymais ir paraginimais jų nepatrauksi prie lietuviybės, nes bus palaikyti veidmainyste. Kiek daug turime vaikų, pabėgusių nuo tėvų.

kurie kaltina tėvus veidmainyste, sumaterialėjimu, stoka tikros meilės ir kilnumo, žodžiu, hipokritizmu.“

„Naujienose“ Nr. 284 (1973) VI. Bakūnas rašo apie minėjimus.

„Tokia, likimo prakeikta, čia mūsų, išeivijoje, dalia: minime Lietuvos nepriklausomybę — be nepriklausomos Lietuvos, minime Klaipėdos atvadimą — be atvadintos Klaipėdos, minime Tautės šventę — be ryšio su sava tauta, minime Kariuomenės šventę — be (lietuviškos) kariuomenės. Minėjimai, minėjimai, minėjimai... Tuo tik ir tegyvename, kaip lietuviai: praeitimi.“

Gerei, kad yra mūsų tarpe žmonių, kurie stengiasi ne tik išlaikyti tradicijas, bet ir didžiutius mūsų tautos praeitimi, jos istoriją, net — kad ir dar mūsų atmintyje išlikusiais, jau istorijon įbrėžtais, įvykiais.“

Visa tai pasakęs, autorius betgi nedaro jokių išvadų, o pasitenkina aprašinėdamas gražiai pavykusį kariuomenės minėjimą Los Angeles.

D. Britanijos komunistai

Konfliktų šaltiniams britų pramonėje tirti organizacija ką tik išleido raportą — knygą, pavadintą „Sources of Conflict in British Industry“. Joje pateikiama smulkių davinų apie D. Britanijos komunistus ir jų veiklą. Išvardintos visos krašte veikiančios komunistų organizacijos ir sąjungos.

The Communist Party of Great Britain (CPGB). Ji turi apie 30.000 narių, kurie yra susiorganizavę į 280 vietinių ar fabriky skyrių. Stipriausiai reiškiasi AEU (Amalgamated Union of Engineering) profesinė sąjungoje. Čia jie turi 50 atsakin-

tui. Supilti pylimai elektros ir dujų jėgainių apsaugai, kurių energijos tiekimas nutrukęs.

Po šešių lietaus savaitių dangus prablai-vėjo. Nors saulė neilgam pasirodė, bet žmonės ėmė grįžti į savo namus. Vietomis nukritęs vanduo atidengė baises tikrovę. Su širdgėla žiūri savininkai į purvu suterštas sienas, paveikslus ir baldus. Kojos skęsta, einant permirkusiais kilimais. Pradėjo vyliamas. Kariuomenės daliniai padeda civiliams.

Iki šiol žuvusių žinoma 12, keliolika dingusių. Gatvės keli centimetrai slidaus purvo, kuris džiūdama sproginėja. Pavojus išsiplėsti užkrečiamoms ligoms didelis. Apie šimtas namų sugriauti ir vandens nuėsti. Tūkstančiai apgadinti.

Pagalba Brisbanei ir kitiems nukentėjusiems miesteliams ateina iš visų Australijos miestų. Tokio masto katastrofa dar nebuvo žinoma.

Trumpai

Adelaide

Liet. krašto valdyba pradėjo vaju savos spaustuvės mašinomis įsigyti.

Melbournas

Čiurlionio diskusijų klubas ne tik ruošia diskusijas, bet apima ir platesnes kultūrinės veiklos sritis. Šis melbourniškių klubas, surinkęs kelių pasaulinio garso dailininkų-grafikų originalių darbų kolekciją, padovanojo Lietuvos dailininkams. Šią dovaną įteikė Dailės muziejui G. Žemkalnis, kuris lankėsi Vilniuje.

Sydnejus

Ilgalaikis klebonas P. Butkus atšventė 60 metų sukaktį. Sydnejiškiai palinkėjo jubiliatui dar ilgai darbuotis Australijos padangėje.

B. Pelkis

LIETUVOJE

RUOŠIASI M. K. ČIURLIONIO JUBILIEJUI

M. K. Čiurlionio gimimo 100-jų metinių jubiliejui, kuris minimas ateinančiais (1975) metais, jau dabar rimtai pradama ruošti.

Praejusiais metais jau išleista net 15 leidinių apie Čiurlionį. Šiais metais ruošiamas J. Čiurlionytės „Atsiminimai apie M. K. Čiurlionį“ vertimas į rusų kalbą.

Lietuvos kino studijoje kuriamas pilnametražis dokumentinis filmas apie M. K. Čiurlionį. Operos ir baleto teatre ruošiamas baletas pagal jo simfoninę muziką. Druskininkuose bus pastatytas naujas paminklinis M. K. Čiurlionio bustas. Sukakties išvakarėse pasirodys jubiliejinis kompleksas iš septynių plokštelių, kuriose bus įrašyta žymiausia kompozitoriaus palikimo dalis. Redaguojama nebaigta M. K. Čiurlionio uvertiūra „Kęstutis“. Pirmą kartą šis kūrinys bus atliekamas per jubiliejinę iškilmes.

Jubiliejinį M. K. Čiurlionio meno festivalį nutarta surengti 1975 metų rugsėjo antroje pusėje.

PLACIAI TAIKOMAS IŠRADIMAS

Lietuvos Mokslių akademijos Chemijos institutui, vadovaujant akademijos prezidentui J. Matuliui, prieš keletą metų buvo

išrastas blizgančio nikeliavimo būdas. Tai yra galvaninio padengimo metodas, kuris metalinėms detalėms suteikia antikorozi-nes, o kartu ir dekoratyvines savybes.

Šis Lietuvos chemikų išradimas jau plačiai vartojamas Sov. Sąjungoje. Juo taip pat susidomėta ir kituose Europos kraštuose.

SARTŲ EŽERO LENKTYNĖS

Žirgų lenktynėse ant Sartų ežero dalyvavo 116 ristikų.

Daugiau kaip pusantro kilometro nuotolyje „Atidarymo prizą“ laimėjo Zarasų rajono Dusetų valstybinio žirgyno važiuotojas P. Dieninis („Komikė“). „Didįjį žiemos prizą“ iškovojo to paties rajono Stelmuzės tarybinio ūkio atstovas, šių lenktynių veteranas I. Kostigovas (žirgas „Budapeštas“). „Sartų prizas“ atiteko Rokiškio rajono Južintų tarybinio ūkio lenktynininkui J. Kesyliui („Zemliukas“). „Eiklojo žirgo“ — Zarasų rajono Ežerėnų tarybinio ūkio važiuotojui K. Šileikiui („Eolas“).

„T“

J. PALECKIO PARODA

75 metų sukakties proga Lietuvoje suruošta Justo Paleckio paroda. Joje buvo išstatyta 1919 m. Rygoje leistas komunistinis laikraštis „Darbininkų kova“, kuriame išspausdinti J. Paleckio straipsniai ir eilėraščiai. Svarbus eksponatas, be abejo, buvo 1940 m. liaudies seime pasakytos gar-

siosios kalbos tekstas. Taip pat surinktos visos Paleckio parašytos knygos, brošiūros ir straipsniai.

MIRĖ A. MASIONIS

Lietuvos spauda praneša, kad sausio pabaigoje tragiškai mirė jaunas ir gabus rašytojas, literatūros kritikas Antanas Masionis. Jis buvo gimęs 1941 m. Utenos apskrityje. A. Masionis taip pat buvo vienas iš „Literatūra ir menas“ redaktorių.

MIRĖ PROF. A. JUCYS

Vasario 4 d., eidamas 70-uosius metus, Lietuvoje mirė fizikos-matematikos mokslų daktaras prof. Adolfas Jucys.

Jis buvo gimęs 1904 m. Kretingos apskrityje. Baigė Plungės gimnaziją ir V. D. Universiteto gamtos-matematikos fakultetą. 1938-1940 m. specializavosi Anglijoje atomų teorijoje. 1951 m. apgynė daktaro disertaciją.

A. Jucys yra šiuolaikinės teorinės fizikos pradininkas Lietuvoje, sukūręs gausią Lietuvos fizikų teorinių mokymų, kuriai vadovavo iki mirties. Pokario metais jis sutelkė aplink save didelį būrį jaunų dėstytojų, aspirantų ir studentų, pasirinkusių mokslinių tyrimų kryptimi atomų ir molekulių teoriją. Akademiko A. Jucio sukurti arba išvystyti metodai plačiai taikomi atomų, molekulių ir kitose šiuolaikinės fizikos šakose. A. Jucys paskelbė beveik 300 mokslinių darbų šalies ir užsienio spaudoje, jų tarpe keturias stambias monografijas. Tie darbai yra vertingas indėlis į kvantinę atomo teoriją.

Pabiros

PAGERBIA PALACH'Ą

Winnipeg mieste, Kanadoje, pastatytas paminklas prieš penkis metus susideginusiam čekų studentui Jan Palach'ui. Panašus paminklas pastatytas Milane, Italijoje. Arabų Oman'o valstybėlė Palach'o portretą panaudojo savo naujai nukaltoje penkių ryalių monetoje.

Tuo tarpu Prahoje, kaip žinoma, jo kapas išniektintas, palaikai išvogti, o varinė lentelė su užrašu nuimta ir suldyta.

SVEICARŲ STREIKAI

Šveicarijos Ekonomijos Reikalų ministeris vienoje konferencijoje pranešė, kad nuo 1950 m., t. y. per 23 metus, kiekvienas šveicaras yra streikavęs 3 minutes. Įdomu, kiek minučių per tą laiką tektų kiekvienam anglui?

ADOMUI GRESIA PAVOJUS

Canterbury katedroje yra 1178 m. vitražas, vaizduojas Adomą, išvartą iš rojus. Tai yra didžiausias iki šiol išlikęs viduramžių laikų stiklo kūrinys.

Dabar pastebėta, kad vitražo stiklas yra sudūlėjęs ir gresia pavojus visiškai subyrėti. Nutarta paveikslą atnaujinti, bet tas kaštuotų daugiau, kaip pusę milijono svarų.

KAS BŪTŲ ATSIKĖ...

— Kas būtų atsitikę, jei 1963 m. vietoj prezidento Kennedy būtų buvę nužudytas Chruščiovas, — kažin kas paklaustų D. Kisingerį.

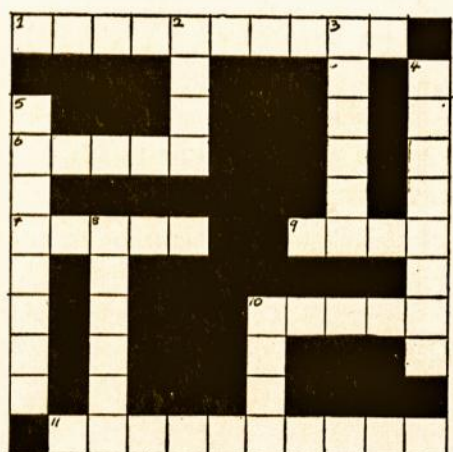
— Galui užtikrinti, kad Onassis nebūtų vedęs Chruščiovo žmonos, — buvo jo atsakymas.

PRAGRAUŽE ČIUŽINI...

Konservatorių atstovas Sir Frederick Bennett, kalbėdamas savo rinkiminėje apylinkėje Torquay pareiškė: „Surinktos žinios rodo, kad 2.000 komunistų užima atsakingus postus britų prof. sąjungose. Jei-gu buvo kalba apie „reds under the beds“ (raudonieji po lovomis), tai dabar galima sakyti, kad jie prisigrauzė pro čiužinius ir sėdi ant lovų viršaus.“

GALVOSŪKIS

Nr. 27

Gulsčiai: 1. Lietuviškas (taut.) vardas. 6. Žemynas. 7. Smarkus vėjas su lietu. 9. Vartoti, imti maistą. 10. Šaltas skanėstas. 11. Periodinis leidinys. Statmenai: 2. Motina. 3. Bičių buveinė. 4. Versmė. 5. Kambarinis paukštėlis. 8. Europos valstybė. 10. Baldas.

GALVOSŪKIO NR. 26 ATSAKYMAI

Gulsčiai: 1. Los Angeles. 6. Ašaka. 7. Drobė. 9. Mėta. 10. Stork. 11. Mėsininkas. Statmenai: 2. Nida. 3. Eglutė. 4. Patranka. 5. Lazdynas. 8. Olandė. 10. Savi.

Europos Lietuvių Kronika

SKAITYTOJAMS VOKIETIJOJE

Pranešame, kad mūsų atstovės Vokietijoje Živilės Vilčinskaitės Postcheckkonto numeris yra 640 238-461, Postcheckamt, Dortmund. Skaitytiniai, atsilygindami už „Europos Lietuvių“ ir Nidos Klubu knygas, prašomi tuo numeriu pasinaudoti.

Živilės Vilčinskaitės adresas:
58 Hagen/Westf., Luetzowstrasse 59.

Administracija

AUKOS

Atsilygindami už lietuviškąją spaudą, jai paremti aukojo:

V. Klasauskienė — 1.75 sv.; B. Drevinskas — 1.50 sv.; T. Zemaitaitis ir J. Reinsys — po 0.75 sv.; K. Vaitiekaitienė, P. Senvaitis, A. Paulauskas, B. Navaslauskas, P. Miklovas, J. Galbuogis, K. Kamarauskas ir S. Kotavičius — po 0.25 sv.

LONDONAS

BLYNŲ BALIUS

Šv. Onos Draugija ruošia blynų balių, kuris įvyks vasario 23 d. Liet. Klube, 345A Victoria Park Rd. E3.
Pradžią 8 — 12 val.
Įėjimas — 50 p.

DAINAVIEČIŲ VEIKLOS PROGRAMA

Vasario 10 d. įvykusiame dainaviečių susirinkime buvo apsvartyta ateities darbų programa.

Nutarta:
gegužės 4 d. suruošti Pavasario balių, spalio 19 d. — įprastinį turgelį, lapkričio 9 d. — kaukių balių.
Pagirtina, kad dainavietės savo parengimų datas skelbia iš anksto, nes tada kitos organizacijos gali lengvai prisitaikyti. Sėkmės!

VYSK. A. L. DEKSNYS ATVYKS I D. BRITANIJĄ

„Išieiviu Draugas“ praneša, kad š. m. gegužės mėnesio pradžioje vyskupas A. L. Deksnys atvyks į Skotiją. Gegužės 12 d. garbingojo ganytojo laukia ir Londonas. Kaip ilgai galės vyskupas pabūti Anglijoje, paaiškės vėliau.

WESTMINSTERIO VYSKUPAS LIETUVIŲ BAŽNYCIOJE

Šv. Kazimiero, Lietuvos bažnyčios Londone globėjo, šventės proga, kovo 3 d., apsilankys vysk. Viktoras Guazzelli, kardinolo J. Heenan pagalbininkas.

Pamaldos prasidės 11 val. eucharistine procesija. Po to seks vyskupo sutikimas.

šv. Mišios ir vyskupo pamokslas pamaldų metu.

Kviečiami Londono ir apylinkės lietuviai gausiai dalyvauti ir tuo pačiu pagerbti garbingai sveči.

Kun. J. Sakevičius, MIC,
Bažnyčios rektorius

VASARIO 16 LONDONE

Lietuvos Nepriklausomybės šventės išvakarėse, vasario 15 d. Lietuvos Namuose buvo suruoštas tradicinis priėmimas. Dalyvavo daugelio išieivų organizacijų atstovai ir lietuvių draugai angliai.

Tikrasis Vasario 16 minėjimas įvyko vasario 16 d. Londono lietuvių klubo parapijos salėje. Rengėjai — DBLB-menės Krašto Valdyba.

Minėjimui buvo sudaryta trumpa, bet išpūdinga programa. Tik gaila, kad dalyvių skaičius, gal nesiekęs nei šimto, prikišamai parodė, kad Londono lietuviai šioje srityje nebesiaveja kitų kolonijų.

Minėjamą atidarė Bendruomenės Krašto valdybos pirm. St. Kasperas. Kun. dr. J. Sakevičius, MIC, sukalbėjo jausmingą invokaciją. Perskaityti sveikinimai. Jų tarpe PLB Valdybos pirmininko Nainio ir Canterbury arkivyskupo.

Įprastinį žodį tarė Lietuvos atstovas V. Balickas (bus išspausdintas atskirai).

Paskaitininkas šį kartą buvo jaunosios kartos atstovas iš JAV, architektas K. P. Zygas. Jo mintys apie lietuvių kultūrą nusipelnė ypatingo dėmesio, todėl jos bus perduotos skaitytojams ištiesai.

P. Senkuvienė gražia tarsena padėklamavo B. Brazdžionio „Lietuvos Vardą“, o Vl. Šlaitas paskaitė šiai dienai pritaikytas ištraukas iš savo poetinės kūrybos. Abu

LIETUVIŲ SODYBA

KAUBOJŲ BALIUS

Šeštadienį, kovo 9 d. Lietuvos Sodyboje ruošiamas KAUBOJŲ BALIUS — SOKIAI.

Gros visų mėgstama Country & Western band „Freight Express“ (polkos, valsai ir kt.).

Kauboju maistas ir drabužiai (kas jų neturi, rengiasi kaip patinka).

Pradžią 9 v. v. — 1 v. ryto.

Bilietai kainą 1.50 sv. Galima užsisakyti iš anksto L. Sodyboje, tel. Bordon 2810.

Visi kviečiami atvykti į šį nepaprastą kauboju subuvimą.

DOVANŲ SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR KITAS ŠALIS

Prieš sudarant dovanų siuntinį savo giminėms Lietuvoje, pirmiausia pasitarkite su mumis, kas naudingiausia ir reikalingiausia jiems pasiųsti.

Pavasario ir vasaros sezonui siūlome šias prekes:

Nepermatomo nailono medžiaga suknelei	£4.00
Crimplene medžiaga suknelei	£4.50
Crimplene medžiaga su blizgučiais	£5.50
Nailoninės arba šilkinės skarelės	£1.00
Komplektas moteriškų nailoninių apatinių drabužių	£3.50
Gefiūro medžiaga suknelei	£6.00
Labai gera angliška vilnonė eilutei medžiaga	£16.50
Dirbtinis Mink kailis paltui	£18.00
Nailoniniai išieginiai marškiniai	£3.25

Priiame užsakymus: auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų ir kt. Persiunčiame pinigų tokioms prekėms, kurių iš čia negalima pasiųsti.

Taip pat siūlome pasiųsti arba įsigyti sau „Olympia“ firmos rašomąsias mašinėles su lietuvišku šriftu.

Baltic Stores Ltd.

(Z. Juras)

421 HACKNEY RD., LONDON, E2, ENGLAND.

Tel. 01-739 8734 arba 01-460 2592.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą ir kitas šalis. Reikalaukite mūsų kainoraščių, nurodykite savo pageidavimus.

deklamuotojai publikos buvo labai šilptai priimti.

Scenoje, papuoštoje lietuviškais audiniais ir iš Lietuvos atgabenta meniška šokėjų pora, pasirodė J. Černio vadovaujamas Londono lietuvių choras. Be jo joks lietuviškas rengimas negali apsieiti. Choras nedidelis, bet pasirinktąjį repertuarą atliko žavėtinai. Tik gaila, kad jame per mažai matosi jaunesniųjų veidų. Jei gali chore dalyvauti 80 metų sulaukęs veteranas Bulaitis, nepailstantis muzikos mylėtojas vyresniosios kartos atstovas Parulis, tai galėtų iš jo nesitraukti ir naujieji ateiviai. Ypačiai turint tokį gabų ir simpatišką choro vedėją J. Černį.

Čia pat salėje visų gerai žinomas spaudos mylėtojas ir rankiotas V. Zdanavičius, 110 metų spaudos draudimo sukakčiai paminėti suruošė spaudos parodą. Joje buvo daug retų leidinių iš nepr. Lietuvos laikų ir medžiagos iš lietuvių emigrantų gyvenimo.

Vasario 17 d. lietuvių bažnyčioje buvo V. Balicko užprašytos specialios pamaldos už Lietuvą.

BRADFORDAS

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Vasario 23 d., šeštadienį, Vyties klubo namuose rengiamas Vasario 16 minėjimas. D. Banaičio paskaita.

Pradžią 7 val. vak.
Maloniai kviečia visus atsilankyti DBLS Bradfordo sk. valdyba

MANCHESTERIS

Blynų Balius

M. L. S. klubas š. m. vasario 23 d., šeštadienį, savo patalpose rengia blynų balių, kuriame šeiminiškės visus atsilankiusius pavašins skaniais lietuviškais blynais. Norintieji galės pašokti.

Šv. Kazimiero minėjimas

Š. m. kovo 9 d., šeštadienį popiet M. L. Sekm. Mokyklos ir Skautų Tėvų K-tas M. L. S. klubo patalpose rengia šv. Kazimiero minėjimą.

Programoje bus paskaita, Kaziuko mūgės atidarymas, MAIRONIO ir ŽIVILĖS draugovių iškilminga sueiga ir laužas. Rengėjai tikisi, kad į šią įvairią šventę atsilankys daug tautiečių.

A. P-kis

NOTTINGHAMAS

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Minėdami 56-tąją Nepriklausomybės paskelbimo sukaktį, susilaukėme Nottinghamo malonios viešnios — solistės Birutės Valterienės. Ji, nebudama nei žiemos oro, nei tolimos kelionės, atvyko praskaidrinti mūsų miglotą padangę. Taip pat iš Londono atvyko duklė Gailutė su vyru Vincent O'Brien, kuris akomponavo solistei koncerto metu.

Minėjimo programą pradėjo sk. pirm. K. Bivainis, pakviesdamas žodį tarti dr. S. Kuzminką.

Prelegentas, nesileisdamas į tautinį romantiskumą, pažvelgė į politinę padėtį, nuo kurios priklausytų galimybės atkurti Lietuvos suverenumą. Prelegento nuomone, mūsų likimas gali išsispirti daug greičiau, negu mes galėtume tikėti.

Meninę programą pradėjo solistė B. Valterienė dainomis „Rami, kaip naktis“ — Carl Bohm ir „Oi greičiau, greičiau“ — St. Šimkaus.

Toliau pasirodė vietinis duetas: E. Vainorienė ir I. Stulgienė, sudainuodamos liaudies dainelę „Keliaujame su daina“. Po jų jaunasis Važgauskas užtraukė „Leiskit ir tėvyne“. Mansfieldo meninės pajėgos inscenizavo eilėraštį „Sūnus išėjo“.

Vėl pasirodė B. Valterienė, sudainuodama duetą su E. Vainorienė „Lopšinė“ ir

LIETUVISKOS PAMALDOS

BIRMINGHAME — vasario 24 d., 11 val., St. John's Convent, 19 Park Rd., Moseley, B. 13.

NOTTINGHAME — vasario 24 d., 11.15 val., Lietuvių Židinyje.

KEIGHLEY — vasario 24 d., 3 val. p. p., St. Anne's bažn.

BRADFORDE — kovo 3 d., 12.30 v.

MANCHESTER — vasario 24 d., 11 val.

KETTERINGE — kovo 3 d., 12 val., St. Edward's.

NOTTINGHAME — kovo 3 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.

GLOUCESTERYJE — kovo 9 d., 14 val., St. Peter's, London Rd.

STROUDE — kovo 10 d., 12 val., Beeches Green.

NOTTINGHAME — kovo 10 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.

PRIIAMAMI PENSININKAI

Isle of Wight saloje (pietu Anglijoje) Ventnor miestelyje O. ir G. Vegneriai privatiškame hotelyje atidaro senelio namus.

Namas yra prie jūros, gražioje vietoje. Centralinis šildymas. Puiki vieta apsigyventi pensininkams. Dėl kainos susitariama laiškais ar telefonu.

Rašyti: O. Vegnerienė, „Oshava“ priv. Hotel, Alpine Rd., Ventnor, Isle of Wight. Tel. Ventnor 852 148.

„Lietuva brangi šalelė“. Po to E. Vainorienė su I. Stulgienė sudainavo melodinę „Tėviškėlę“.

Programą užbaigė B. Valterienė Birutės arija iš Miko Petrausko operos „Birutė“. Solistei ir duetui akomponavo V. O'Brien.

Taiigi, beveik visa vakaro programa buvo sudaryta vien tik iš dainų.

Nebūdamas muzikos kritikas, negaliu nei girti, nei peikti. Galėčiau tik pridėti, kad daina yra ir visuomet buvo lietuvių paguoda. Per dainą išliedavome savo jausmus tiek priešpaudose, tiek laisvės metais.

Ačiū mūsų dainininkams už malonų vakarą.

Sekmadienio pamaldų metu Jaunimo Židinyje solistė, akomponuojant V. O'Brien, sugiedojo keletą giesmių.

H. G.

UŽGAVENIŲ BLYNAI

Nottinghamo Lietuvių Moterų Draugija š. m. kovo 2 d. šeštadienį, ukrainiečių klubo salėje, ruošia tradicinį

Užgavėnių Blynų Baly.

Dalyvavimas: vyrams — 1.50 sv., moterims — 1.00 sv.

Pradžią 6.30 val.

Prašoma registruotis iš anksto. Apsimokama užsirašant.

Registruotis pas bet kurią draugijos Valdybos narę.

Kviečiame visus dalyvauti. Vėliau bus galima pasiūkti iki vėlyvos nakties.

N. L. M. D. Valdyba

LEIGH

NAUJA SKYRIAUS VALDYBA

Šių metų vasario 9 d. įvyko metinis skyriaus narių susirinkimas, buvo išrinkta nauja valdyba.

Pirmininkas — A. Gramauskas, vicepirm. — F. Kizlauskas, sekr. — J. Pilipavičius, kasininkas — B. Alekna. Kandidatas — R. Dilinikaitis.

Revizijos komisijon išrinkta: J. Dunauskas, V. Miškinis ir V. Ivanauskas. Naujai skyriaus valdybai linkime sėkmingos darbuotės.

J. P.

VOKIETIJA

KUN. B. LIUBINUI 50 METŲ

Š. m. vasario 11 d. Vokietijos LB Valdybos pirmininkui kunigui Broniui LIUBINUI sukaks 50 metų amžiaus.

Kun. Br. Liubinas yra veiklus bendruomenininkas. Vokietijos LB Tarybos nariu buvo 1959-65 ir nuo 1968 iki šios dienos, o nuo 1971 — dar ir referentų apylinkių reikalams. Tris kadencijas buvo Vokietijos LB Valdybos pirmininku, o 1959-60, 1962-66 ir 1968-73 — vicepirmininku. Nuo senų laikų yra Vokietijos LB Valdybos įgaliotiniu prie Rheinland-Pfalzo ir Saaro kraštų vyriausybų.

1970-72 buvo Vasario 16 gimnazijos kuratorijos valdybos vicepirmininkas. Nuo 1937 priklausė ateitininkams, o nuo 1951 — frontininkams.

Žurnalizmo srityje suaktyvininkas yra išvarejęs taip pat gilią vagą. Rašinėti spau-

dai jis pradėjo dar būdamas gimnazistu. Pradžioje rašė į moksleiviškus leidinius. Tapęs kunigu, pradėjo gyvai bendradarbiauti „Darbininke“, „Drauge“, „Europos Lietuvių“, „Tėviškės Žiburiose“. Yra redagavęs Vokietijos LB Valdybos „Informacijos“, dabar yra vienas „Krivulės“ redaktorių ir vadovauja LF bičiulių ELI.

Vokietijos lietuviai pažįsta kun. Br. Liubiną ir kaip gerą kalbėtoją. Jis yra skaitęs paskaitų Kirche in Not kongrese, Europos lietuvių studijų savaitėse, Vokietijos LB ruoštuose minėjimuose, seminaruose ir suvažiuose.

VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

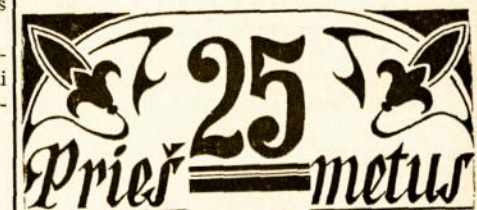
Gimnazijos direktorius V. Natkevičius, M. A., su žmona Kalėdų atostogų metu lankėsi JAV-bėse ir Kanadoje. Lankydami lietuviškas kolonijas, neužmiršo ir gimnazijos reikalų.

Vincas Bartusevičius, M. A., ilgametis Vasario 16 gimnazijos mokytojas (nuo 1967 rudens) ir Gimnazijos kuratorijos reikalų vedėjas, persikėlė nuo š. m. vasario 1 d. mokytojauti vokiečių gimnazijon. Kuratorijos valdyba ir mokytojų taryba atsisveikinant jam įteikė dovaną. V. Bartusevičiaus asmeny gimnazija netenka gero mokytojo, o Kuratorija — uolaus bendradarbio.

Šių mokslo metų gale gimnazijon grįžta mokytojauti studijas JAV-bėse pagilinusį Marytę Saulaitytę, o nuo naujų mokslo metų gimnazijai angažuojasi A. Stankus iš Kanados. Šių jaunų jėgų parama gimnazijai ypač verta dėmesio.

Romuva

Vokietijos LB Tarybos suvažiavimas įvyks š. m. kovo 1-3 d. d. Huettenfelde. Tai bus paskutinė šios Tarybos sesija, nes šiemet įvyks rinkimai į naująją VLB Tarybą.

„Britanijos Lietuvis“.

1949 m. vasario 18 d.

— Ministeris B. K. Balutis Vasario 16 proga rašo trumpą, bet labai jausmingą kreipimąsi į visus lietuivius. „Bočiai mūsų brangūs! Prisiekiami šventai: Nemenas, Neris atgal patekės, pirm nei pamiršim Tėvyne savo“ — sušunka B. K. Balutis.

— Skelbiamas Vasario 16 minėjimo proga Lietuvos operos solistų koncertas Westminster salėje. Koncerte dalyvauja A. Dambrauskaitė, A. Kalvaitė, S. Barauskas, I. Nauragis, V. Jakubėnas. Solistai ką tik grįžę po sėkmingų gastrolių Anglijos miestuose.

— Spausdinamas laiškas iš Lietuvos, kuriame prašoma nerašyti laiškų. Nurodoma, kad žmonės už susirašinėjimą su užsienio lietuiviams tremiams į Sibirą. Tai buvo tėvo Stalino laikais.

Septynios DIENOS

— Danija nutarė grąžinti 12 lenkų, pabėgusių S. Batory laivu, nes jie nesą politiniai pabėgėliai.

— Kiniečių spauda pasmerkė prezidento Nixono numatomą vizitą į Maskvą, nes tai padėsia patenkinti Ežnevo išpūstas ambicijas.

— Cambridge students' Union nutarė remti angliakasių streiką ir siųsti studentus piketuoti. Panašios nuotaikos daugelyje Anglijos aukštųjų mokyklų.

— Grenados sala, per 200 metų buvusi britų kolonija, vasario 6 d. gavo nepriklausomybę. Valdžią, diktatoriaus teisėmis, perėmė min. pirm. Gairy.

— Britai pradėjo gaminti naujas torpedas „Tigerfish“, kurias vartos povandeniniai laivai.

— John Gollan, komunistų partijos gen. sekretorius, apkaltino darbiečių partiją už prisidėjimą prie konservatorių ir pasmerkė komunistų pareiškimo, reikalaujančio jėga pakeisti valdžią.

— Prezidentas Sadat atleido įtakingiausio Egipto dienraščio redaktorių H. Heikal, kuris nebuvo palankus JAV-Egipto draugystei.

— Sovietų kariuomenė Rytų Vokietijoje moderniškiau apginkluojama ir jos skaičius didinamas.

— Pirmoji Solženitsino žmona, su kuria jis yra išsiskyręs, pasižadėjo parašyti apie rašytoją atsiminimus. Juos leis valstybinė Novosti leidykla.

— Daugiau kaip 100 Darbo partijos parlamento narių pasirašė rezoliuciją, reikalaujančią krašto gynybos išlaidas sumažinti 1.000 mil. svarų.

— Manoma, kad Sao Paulo dangoraižis, kuriame žuvo 227 žmonės, buvo tyčia padegtas.

— Prezidentas Tito buvo atvykęs į Siriją ir pasisūlė tarpininkauti taikos derybose su Izraeliu.

— Pasaulinio garso balerina Lidija Sokolova mirė sulaukusi 77 metų. Pirmą kar-

tą pasirodė scenoje 1911 m.

— Vokiečių, jugoslavų ir amerikiečių firmos yra pasiūliusios kontraktus Sueso kanalui atnaujinti.

— Sovietų rašytojas A. Galick dėl „ideologinių priežasčių“ negavo vizos išvykti į JAV. Jis yra Solženitsino draugas.

— Kardinolas Heenan pavadino fanatikais tuos kunigus, kurie davinėja Komunių nedėvėdami sutanos ir stulos.

— Britų parlamente iškeltas klausimas išleisti dviejų svarų vertės popierinius pinigus, nes svoro vertė yra labai nukritusi.

— Visa britų spauda, įskaitant „Morning Star“, pasmerkė teroristus, padėjusius bombą autobuse, kuriame žuvo 11 žmonių. Manoma, kad tai yra IRA darbas.

— Melbourne atrasta „spaustuvė“, kurioje jau buvo pagaminta 12 mil. JAV dolerių banknotų.

— Britų parlamentarinė komisija atsisakė leisti statyti JAV vartojamas atominės energijos stotis Anglijoje. Jos esančios ne pakankamai saugios.

— Jordano karalius Hussein buvo priverstas padidinti karininkų atlyginimus, nes kariuomenėje buvo prasidėjęs bruzdėjimas prieš vyriausybę.

— Izraelio kariuomenė pripažino, kad britų tankai geresni už amerikoniškuosius M-60.

— Pirmoji Solženitsino žmona pareiškė, kad „Gulago salynas“ yra tik liaudies pasakos, o ne faktų rinkinys.

— Dauguma britų laikraščių pasisako, kad angliakasių streikas parlamento rinkimų metu daugiau pakenks darbiečiams, negu konservatoriams.

— Britų valdžia išleido potvarkį, kad nuo ateinančių metų bus draudžiama sodinti kai kurias bulvių rūšis, nes per jas plintanti bulvių ligos. Jų tarpe yra ir populiariausia King Edward bulvių rūšis.

— Buv. D. Britanijos min. pirmininkas Macmillan'as vasario 10 d. sulaukė 80 metų. Jo parašyti atsiminimai